

'InZicht' licht u in over nieuwe boeken, congressen en lezingen in taalkundig Nederland en België. Vermelding in deze rubriek betekent niet dat de redactie ze aanbeveelt. Voor een zo volledig mogelijk beeld hebben wij ook uw hulp nodig. Weet u iets waarvan u denkt dat het in deze rubriek thuishoort, laat het ons dan weten. Verschijningsdata en prijzen onder voorbehoud.

Latijn

Het Latijn is de levendste dode taal die er is. Het is de taal van de Rooms-Katholieke Kerk en het Vaticaan – die er ook voor zorgen dat er woorden voor nieuwe zaken verzonnen worden – maar ook daarbuiten is en blijft het populair. Geregeld duiken er nieuwsberichten op over Latijnse nieuwszenders en over rapgroepen en Elvis-imitatoren die in het Latijn zingen, en nog niet zo lang geleden zijn de belevenissen van strippsiychiater Sigmund in het Latijn vertaald.

Ook op de boekenmarkt leeft het Latijn. Vorig jaar was *Et cetera en al dat andere Latijn* van de Britse 'latin lover' Harry Mount nog een bescheiden verkoopsucces, en recent verscheen *Latijn – een taal voor iedereen* van de Nederlandse historicus René van Royen. Mount wilde zijn lezers vooral laten kennismaken met de Romeinse cultuur, waarbij hij hun en passant een mondje Latijn leerde, maar Van Royen wil meer. Na een inleidend hoofdstuk over Rome en de Romeinen probeert hij de lezer in tweehonderd bladzijden een flink eind op weg te helpen naar het eindexamen Latijn. Niet saai en schools door het stampen van rijtjes, maar door te beginnen met een Nederlandse zin en vervolgens te kijken hoe een Romein hetzelfde zou zeggen, en welke regels en woorden hij daarbij zou gebruiken. Zo voert Van Royen de lezer systematisch en stap voor stap verder, in de verhalende vorm, als een geduldige leraar, in de hoop dat hij aan het eind genoeg kennis en enthousiasme op zijn leerlingen heeft overgedragen om ze zelfstandig verder te laten leren.

Een geheel ander boek is *Rari nantes* ('enkelen', 'zonderlingen') van de Vlaamse theoloog en filoloog Bart Mesotten. Het is een lijvig naslagwerk waarin het Latijn én het Grieks in het Nederlands teruggezocht kunnen worden. Het eerste deel inventariseert gevleugelde woorden en uitdrukkingen, van *ab uno disce omnes* via *primus inter pares* tot *vox populi*. Die worden niet enkel van een vertaling voorzien, maar ook de context en de vindplaats(en) worden door Mesotten uitgebreid toegelicht, zodat een lemma soms wel twee of meer bladzijden beslaat.

De tweede helft van het boek bestaat uit een lexicon van uit het Latijn en Grieks afkomstige afkortingen (*ad lib.*, *vs.*), voor- en achtervoegsels (van *a-* tot *x-* en van *-aliter* tot *-voor*), woorden (van *absit* tot *zeugma*), naamwoordelijke verbindingen (*ab absurdo*, *ut quid*), eigennamen (*Croesus*, *Xanthippe*), eponiemen (*cicerone*, *mausoleum*) en geonimen (*kariatide*, *perkament*). Ook hier zijn de lemma's voorzien van vaak zeer uitvoerige toelichtingen – Mesotten toont zich in dit blader- en opzoekboek een veelweter die zijn kennis graag met anderen deelt.

- *Latijn – een taal voor iedereen* is een uitgave van Bert Bakker en kost € 16,95 (gelijmd, 248 blz.). ISBN 978 90 351 3225 2
- *Rari nantes. Honderden Griekse en Latijnse gevleugelde uitdrukkingen, afkortingen, voor- en achtervoegsels te gast in het Nederlands* is een uitgave van Averbode en kost € 39,90 (gebonden, 768 blz.). ISBN 978 90 317 2815 2

■ LEESBAAR SCHRIJVEN

Boeken over leesbaar schrijven verschijnen er genoeg, maar anders dan de meeste daarvan besteedt het recent verschenen *Leesbaar schrijven* eerst veel aandacht aan wat lezen nu precies is, hoe je de leesbaarheid van teksten kunt meten en hoe je moeilijke teksten eenvoudiger kunt maken. Pas daarna gaan auteurs Bart Defranq en Greet Van Laecke in op het schrijven zelf, waarbij ook aandacht wordt geschonken aan zaken als opmaak en typografie. Met cd met oefeningen.

Leesbaar schrijven is een uitgave van Garant en kost € 24,- (ingenaaid, 167 blz.). ISBN 978 90 441 2340 1

■ ENGELS LEREN

Jongeren luisteren veel naar Engelstalige popmuziek, dus waarom niet geprobeerd ze Engels te leren aan de hand van popliedjes? Dat is de gedachte achter de taalcursus *Rock your English* van de Amerikaanse Buffi Duberman, docente aan de Rockacademie Tilburg. Het boek bestaat uit vijftien hoofdstukken, die vrijwel allemaal een aspect van de Engelse werkwoordvervoeging behandelen (present simple, past simple, past perfect, etc.). Ieder hoofdstuk begint met de songtekst van een klassiek popliedje. Hierna volgen grammaticale uitleg over een aantal onderwerpen, en oefeningen. Het laatste hoofdstuk bestaat uit een korte cursus liedtek-

sten schrijven. Alle in het boek opgenomen songs (van onder anderen de Rolling Stones, The Beatles, R.E.M en Chicago) staan op de bij het boek geleverde cd (maar niet in de originele uitvoering).

Rock your English in 15 fresh lessons is een uitgave van Het Spectrum en kost € 34,50 (gebonden, 159 blz.). ISBN 978 90 491 0053 7

■ LEXICOGRAFIE

Anglist en lexicograaf Jan Posthumus is auteur van vele artikelen over woordenboekgeschiedenis, en een aantal daarvan zijn nu samengebracht in *Woordenboeken en hun lotgevallen*. Anders dan de titel suggereert gaat het in dit boek niet alleen om woordenboeken (zoals het ooit zeer succesvolle *Koenens Verklarend zakwoordenboekje*), maar ook om woordenboekmakers van rond de vorige eeuwwisseling, zoals Prick van Wely en Van Goor – een naam die

ouderen nog zullen kennen van de (vertaal)-woordenboeken. De bundel wordt ingeleid met twee artikelen van algemener aard – waarvan er één gaat over ‘woordenboeken-criminaliteit’: plagiaat en de methoden waarmee uitgeverijen het koperspubliek op het verkeerde been zetten.

Woordenboeken en hun lotgevallen is een uitgave van de Stichting Neerlandistiek VU Amsterdam en kost € 32,50 excl. verzendkosten (gelijmd, 331 blz.). Bestellingen: j.noordegraaf@let.vu.nl. ISBN 978 90 8880 007 8

■ VARIATIE IN HET NEDERLANDS

Piet van Sterkenburg is emeritus hoogleraar lexicologie en voormalig hoofdredacteur van de *Van Dale Groot woordenboek hedendaags Nederlands*. Een woordenman dus, maar een die ook graag over andere aspecten van de taal schrijft, zoals ook weer blijkt uit zijn nieuwste werk *Een kleine taal met een grote stem*. In dit toegankelijke en rijk geïllustreerde boek gaat het over de geografische variatie binnen het Nederlands – de dia-, regio- en sociolecten – maar ook over de ‘variatie in de tijd’: wat is er allemaal veranderd in het Nederlands van de laatste vijftig jaar, en wat staat ons nog te wachten?

Dit boek kan bij Onze Taal besteld worden. Zie blz. 251.

Een kleine taal met een grote stem. Hedendaags Nederlands is een uitgave van Scriptum en kost € 19,90 (gebonden, 253 blz.). ISBN 978 90 5594 657 0

■ VMBO-WOORDENBOEK

Het *Prisma expresswoordenboek Nederlands* is speciaal bedoeld voor leerlingen van het vmbo en bso/tso (België) en uit het NT2-onderwijs, oftewel de “onervaren woordenboekgebruiker”.

De betekenis van circa 20.000 woorden wordt erin uitgelegd in eenvoudige, heldere taal en verduidelijkt met voorbeeldzinnen. De expresswoordenboeken Engels-Nederlands en Nederlands-Engels zijn al eerder verschenen.

Prisma expresswoordenboek Nederlands van Martha Hofman is een uitgave van Het Spectrum en kost € 9,95 (gelijmd, 561 blz.). ISBN 978 90 491 0014 8

■ OVERHEID EN MEERTALIGHEID

De Lage Landen zijn zeer multicultureel: volgens recente cijfers wonen er nergens ter wereld zo veel nationaliteiten bij elkaar als in Amsterdam en Antwerpen. Maar al die nationaliteiten brengen

natuurlijk ook problemen met zich mee, want hoe communiceer je als overheid met de burgers in zo’n meertalige samenleving? Deze vraag staat centraal in de bundel *De klank van de stad*. In zeven bijdragen beschrijven tien deskundigen uit de sociolinguïstiek, vertaalkunde en antropologie de problemen waar een meertalige samenleving mee te maken heeft in de zorg, de ambtenarij, het onderwijs en de rechtspraak, en geven ze hun visie op de mogelijkheden om het beleid in dezen te verbeteren. Vrijwel alle artikelen hebben de situatie in België als uitgangspunt.

De klank van de stad. Stedelijke meertaligheid en interculturele communicatie onder redactie van Jürgen Jaspers is een uitgave van Acco en kost € 30,- (ingenaaid, 230 blz.). ISBN 978 90 334 7504 7

■ NEDERLANDS IN INDONESIAË

Indonesië heeft in de eeuwen dat het een Nederlandse kolonie was enige duizenden Nederlandse woorden overgenomen, maar doordat die zijn aangepast aan de Indonesische uitspraak en spelling, zijn ze vaak pas in tweede instantie herkenbaar. Zo is ons *tafellaken* daar *taplak* geworden, *framboos* werd *prambos* en *schokbreker* is veranderd in *sok bleeker*. In het in eigen beheer uitgegeven boekje *Toples in de toko* schrijft Peter Steenmeijer over dit verindische Nederlandse idioom, zoals hij dat zelf in Indonesië aantrof in de jaren dat hij daar woonde. De woorden zijn samengebracht in thematische hoofdstukjes over bijvoorbeeld ‘rangen en standen’, ‘kantoortaal’ en ‘de keuken’ – waar men behalve *husarenselah*, *panekuk* en *mayones* ook wel de in de boektitel genoemde *toples* (‘stopfles’) aantreft.

Toples in de toko. Nederlandse leenwoorden in het Indonesisch ... en andersom is verschenen bij Boekscout en kost € 15,95 excl. porto (gelijmd, 92 blz.). Bestellingen: www.boekscout.nl. ISBN 978 90 8834 806 8

■ LERAAR NEDERLANDS WORDEN

Op zaterdag 3 oktober vindt in Utrecht het twejaarlijkse congres van de Landelijke

Vereniging van Neerlandici (LVVN) plaats. Het dagthema is ‘Hoe word je leraar Nederlands?’ In de lezingen zal worden ingegaan op onder meer de verschillen tussen de universitaire lerarenopleiding en die op het hbo, en op de Belgische lerarenopleidingen. Het congres is gratis voor LVVN-leden, niet-leden betalen € 10,-. Meer informatie: www.lvv.nl.

■ SCHOOLVAK NEDERLANDS

Op 13 en 14 november vindt in Den Haag de 23ste Nederlands-Vlaamse conferentie ‘Het Schoolvak Nederlands’ plaats. De conferentie is bedoeld voor iedereen die bij het onderwijs Nederlands betrokken is, op wat voor niveau dan ook. Op het programma staan een aantal plenaire lezingen en zo’n zeventig presentaties op het gebied van taal- en letterkunde en onderwijs. Meer informatie: www.schoolvaknederlands.org.

EN VERDER

■ *Fons verborum* van Egbert Beijk e.v.a. Kloeke feestbundel naar aanleiding van het afscheid van Fons Moerdijk van het Instituut voor Nederlandse Lexicologie, met artikelen over o.m. lexicografie, lexicologie, woorden en uitdrukkingen, morfologie en dialectologie. Gopher, € 34,90 (gelijmd, 529 blz.). Bestellingen: www.gopher.nl. ISBN 978 90 5179 655 1

■ *Nu versta ik je!* van Ines Blomme e.a. Boek plus cd-rom met oefeningen waarmee anderstaligen hun uitspraak van het Nederlands kunnen verbeteren. Acco, € 41,50 (ingenaaid, 202 blz.). ISBN 978 90 334 6891 9

■ *Woordenboek van de Vlaamse dialecten. Deel III, aflevering 6: school en kinderspelen* van Tineke De Pauw e.a. De nieuwste aflevering van dit thematische woordenboek brengt de regionale variatie in beeld van termen die met school en kinderspelen te maken hebben. Met kaarten en foto’s. Meer informatie: www.academiapress.be. Vakgroep Nederlandse taalkunde van de Universiteit Gent, € 40,- (ingenaaid, 663 blz.). Bestellingen: info@academiapress.be. ISBN 978 90 3821 392 7

■ *Schrijven voor film, toneel en televisie* van Ger Beukenkamp. Nieuwste deel in de ‘Schrijfbibliotheek’ van uitgeverij Augustus, over de technieken en inzichten die nodig zijn bij het schrijven voor film, tv en toneel. Het boek is een geactualiseerde versie van *De verborgen schrijver* uit 2003. Augustus, € 19,90 (gelijmd, 256 blz.). ISBN 978 90 457 0262 9

■ *Hoezo Europeanen? Europese culturen en hun eigenaardigheden* van Chris de Lange. Lichtvoetige observaties uit de EU-vergaderpraktijk over de stereotypische (on)belijfheden van alle Europese nationaliteiten. Uitgeverij Smit van 1876, € 15,- (gelijmd, 160 blz.). ISBN 978 90 6289 631 8 ■